

WERNER ASPENSTRÖM

Någon i sin närhet

Ur *Oändligt är vårt äventyr* (1945)

Sängen till höger har varit tom ett par dagar, och jag är nyfiken på vem som ska komma härnäst. I går kväll fanns det tre platser lediga på vår avdelning, men vid åttatiden kom det in ett magsår och i dag på morgonen ett olycksfall. Ett blont pojkhuvud stack upp ur de röda sjukhusfiltarna och tittade trött omkring.

– Var vill du ligga? frågade sköterskan mekaniskt och knuffade fram vagnen mitt på golvet.

Jag tillstår gärna att jag var ganska spänd på vad pojken skulle svara. Jag måste fortfarande ligga sträckkrak i bädden, och det är svårt att prata med dem som ligger alltför långt borta. Nu har jag legat ensam i mitt hörn i tre dagar och längtar efter ett ansikte att se på och tala till.

– Nå, sa sköterskan, bestäm dig nu. Här eller där? Pojken vinglade med huvudet fram och

PDF från Litteraturbankens sidor om Shared Reading:

<https://lb.se/bibliotekariesidor/shared-reading/>

Texten är hämtad ur *Oändligt är vårt äventyr* (1945).

<http://lb.se/f/AspenstromW/t/OandligtArVartAventyr/sida/160/etext>

tillbaka utan att kunna besluta sig, sedan sjönk han tillbaka mot kudden.

— Där, sa han, och tecknade åt den tomma bädden i den andra hörnan av salen.

Så blir det som förut. Jag säger mig själv att det bara beror på en slump. Sängen bredvid har numro sju och är inte sämre än de andra, tvärtom då. Jag kan inte undgå tänka på den omständigheten att inte mindre än fyra stycken hunnit läggas i den bädden och blivit friska under min tid. Den förste av dem hette Karlsson och hade haft njursten. Vi hade bara en natt att hinna bli bekanta på. Jag hade opererats på kvällen och låg och törstade efter morfinsprutor och kunde inte sova. Karlsson kunde inte heller sova. Han skulle skrivas ut nästa dag; han hade tiggt och bett att få stanna en vecka till, men doktorn hade inte ens bekvämat sig att svara honom. Nu efteråt förstår jag Karlsson, sedan jag sett vem han var.

Klockan var inemot elva på natten. Jag låg och glynade mot den gröna nattlampan över ingången och hörde hur karlarna snarkade. Jag hade slumrat till ett ögonblick, men vaknade av den molande smärtan och ringde på nattsköterskan. Hon tassade in på sina mjuka kattfötter, hämtade en spruta och tassade ut igen och stängde den tunga trädörren efter sig tyst som om den varit klädd med sammet. I samma ögonblick såg jag hur han som låg i sängen närmast intill med stort omak vände sig åt mitt

håll och vek kudden dubbel för att komma högre upp. I rummets varma halvdunkel verkade hans ansikte finskuret och ögonen milda. Han såg ut att fylla bädden väl både på bredden och längden, och jag fick det intrycket att det var fråga om en ovanligt kraftigt och välväxt man. Just därför verkade hans små händer så egendomliga, och det blev inte bättre av att han då och då knöt ihop dem och sedan på ett mycket komiskt sätt, men inte utan en viss gracil begåvning, sprätte ut fingrarna i solfjädersform. De knutna nävarna skulle även hos en kvinna ha väckt uppmärksamhet genom sin ringa storlek.

— Han sover inte? hörde jag mannen säga. Han hade en märkbart grov röst, som tydligen blott med stort besvär kunde transponeras till en viskning. Rösten föreföll bekräfta mitt intryck av mannens storlek. Desto besynnerligare verkade händerna.

— Nej, jag är vaken, svarade jag så svagt som möjligt för att ge honom en vink om att man borde tänka på de som sov.

— Hur känns det? frågade han och sköt huvudet närmare sängkanten. Han lät mera nyfiken än deltagande.

— Åjovars, jag fick en spruta nyss.

— Det är snälla systrar här, alldeles sällsynt snälla systrar. Jag har legat på andra sjukhus, så jag vet vad jag talar om.

— Jaså.

– Doktorn är lite högdragen, men en hygglig man i grund och botten. Det är min erfarenhet.

Jag hade ingenting att tillägga. Det blev tyst en stund. Den gröna lampan silade ut sitt vemodiga sensommarljus i salen, de två länstolarna stod tomma vid bordet och drömde, och en tidning låg utfläkad och halvläst under den släckta bordslampan.

– Jag heter Karlsson, började mannen igen. Jag ligger här för njursten.

– Det är inte det bästa, sa jag.

– Hör här! sa han och skakade ivrigt en cellofanpåse, som han haft liggande på bordet.

Jag hörde ett lätt rassel men kunde inte urskilja något.

– Doktorn sa att det var en av de största stenar han sett, en riktig rekordsten. Man måste säga att Karlsson har varit tålig, sa han.

– Jaså.

– Alldeles beundransvärt tålig, sa doktorn.

– Alla tål inte lika, sköt jag in, men Karlson ser ut att vara en bjässe.

Det var oförståndigt sagt. Så som sakerna låg till visste jag ju ännu ingenting bestämt och borde därför ha uttryckt mig försiktigare. Karlson blev först stum av förtjusning och tittade på mig en lång stund med en nästan slickande välvilja, som gjorde ett mycket obehagligt intryck på mig utan att jag ännu förstod varför.

— Javars, sa han sen och sträckte på sig, man hör ju inte precis till lilliputtarna. Du är så stor och stark så jag vågar knappt gifta mig med dig, brukade min gumma säga när vi var fästfolk.

— Jaså, Karlson är gift?

— Det förstås, sa han och fnittrade, det är inte gott för mannen att vara allena.

— Det finns olika meningar om den saken också, tyckte jag jag vågade inskjuta.

— Men bara en av dem är sann. Man måste ha någon i sin närhet. Tänk att leva ett helt liv alldeles pin ensam som en nybyggare på månen. Inte skulle en människa kunna uthärda det?

— Kanske inte.

— Jag för min del kan inte fatta hur det skulle vara om jag inte hade min gumma. Han skulle komma och se hur *vi* har det. Då skulle han förstå det.

— Karlson är nygift?

— Så gott som, sa han och svävade en aning på målet. Kan vi inte bestämma att han kommer till oss längre fram? Han kommer inte att ångra sig.

— Tack, det vill jag gärna, svarade jag och tänkte: den dagen den sorgen.

— Alla som har sett min fru säger att henne kan jag vara stolt över. Hon är något alldeles extra, brukar en av mina vänner säga. När vi är ute och går tillsammans vänder sig alla herrar och tittar efter henne. Jag bryr mig inte om det, jag vet att jag kan lita på henne; för resten är det

roligt att ha en fru som folk lägger märke till. Hon har i så fall en mera svartsjuk läggning än jag. Så här oss emellan kan jag tala om att det är ett par flickor som är väldigt efterhängsna, men jag ser inte åt dem. Jag är kanske gammalmodig, men jag resonerar som så att när man tytt sig till en och känner sig lycklig, då skall man vara trofast och inte grumsa till det hela. Vad tycker han.

— Jo, det kan nog Karlson ha rätt i. För att verka intresserad lade jag till: Det hade varit roligt att få se fru Karlson. Jag förstår att hon varit här på besöksdagarna.

— Jaa, svarade mannen och stakade på rösten igen, det vill säga inte alla gånger. Hon har svårt att komma ifrån ibland. Men blommor har hon skickat, stora massor, och visst inte av det billigaste slaget: rosor, nejlikor, gladiolus och sånt. Jag brukar dela med mig åt de som inte fått några. Syster, brukar jag säga, ta nu de här rosorna och gå över till den stackars Bengtson i tvåan, han får aldrig några blommor. Karlson riktigt uppvaktar mig, säger Bengtson, och det syns på långt håll hur glad och tacksam han är. Det är bara litet billigt grönfoder, säger jag, men bättre än ingenting.

Nu började jag bli misstänksam mot Karlson och undrade hur jag skulle kunna få honom att tiga. Till min lättnad fick jag hjälp av hans granne till höger, som väckts och var trött på hans prat.

— Nu kanske Karlson ska vara tyst, sa han i bestämd ton, klockan är mycket nog.

— Jaha, stammade Karlson och lade sig tillbaka mot kudden, visst ja, det tänkte jag inte på. Hans övermod och självkänsla smalt ihop som en snögubbe i regn och rösten lät plötsligt ömkelig på ett sätt som mycket förvånade mig. Det blev tyst några minuter, tills Karlson trodde att den andre hade somnat. Sedan vände sig det gråbleka ansiktet åt mitt håll igen.

— Som sagt, blommor det har min gumma ett särskilt förstånd på. När vi gifte oss var kyrkan klädd med vita syrener och röda nejlikor, allting var för resten i rött och vitt. Inga andra färger fick tränga sig på och störa helheten, som min hustru sa. Hon har konstiga idéer, men i längden får hon alltid rätt. — Det var en ovanligt vacker vigsel, och folk tittade på oss, så det var nästan obehagligt. Jag är huvudet längre än min fru och jag gick alldeles spikrak i ryggen.

— Det tvivlar jag inte alls på, svarade jag syrligt, besvärad som jag började bli av mannens skryt.

— Det är mycket viktigt hur man går, sa han, helheten får inte störas.

— Nu får Karlson vara så god och hålla käften, hotade mannen till höger, som inte alls hade somnat, annars får Karlson förbanne mig häva sig ut i korridoren.

Flera i salen hade nu vaknat. Det blev lugnt en stund, men det var som om Karlson inte kunde slita sig från sin inbillnings sötma.

— Vi hade tio tärnor och marskalkar, fortsatte han febrilt och lät ingenting bekomma sig, så många har bara de allra rikaste och finaste människorna och alla hade fina titlar och namn. Så fina namn har ingen enda i den här salen.

— Tig! skrek mannen till höger, som nu inte längre kunde behärska sig. Tror du inte vi vet att du ljuger? Du är en förbannad och bortskämd pladderhans, som aldrig lärt sig tala sanning och ta hänsyn till folk. Du är inte gift, du har säkert aldrig petat på ett fruntimmer, du har aldrig haft en enda blomstjälk på ditt bord mens jag har legat här; du är liten och tantig och puckelryggig och jävlig och det är synd om dig, men du kunde väl hålla babblan och låta andra vara i fred.

Nu hade alla vaknat. Någon försökte i sin tur tysta ned mannen till höger och ringde på nattklockan. Sköterskan kom in.

— Dom kan inte hålla tyst där borta.

— Det är Karlson som ligger och babblar, sa mannen till höger.

— Hur är det? frågade sköterskan och gick fram till bädden bredvid min.

— Säg syster, bönföll puckelryggen och höll krampaktigt tag om hennes handled med båda händerna, syster vet väl att jag är gift och har ett väldigt rart hem och att min fru varit här och lämnat stora fång med blommor, fast hon inte

haft tid att stiga in, och att jag delat med mig av dom blommorna till syster och många andra.

Inte sant? syster.

— Jovisst, sa sköterskan, visst vet jag det.

Hon gick ut och kom in med ett glas.

— Där hör ni! ropade puckelryggen triumferande och vände sig särskilt till mig som om han väntade på instämmande.

— Drick nu det här! sa sköterskan.

— Måste jag fara hem i morgon? frågade puckelryggen.

— Vi får väl se, sa sköterskan, sov nu!

Och snart sov Karlson och mannen till höger och alla de andra. När klockan slog tre i kyrktornet mitt över gatan, tyckte jag att slagen lät så likgiltigt avlägsna och sjönk snart själv i dvala.

När jag vaknade långt fram på förmiddagen, såg jag en besynnerlig varelse stå böjd över en resväska vid bädden närmast intill. Han kunde på sin höjd vara en och en halv meter lång. Det mest påfallande utom den ringa längden var en puckel, som satt som en lågt hängande ryggsäck långt nere i korsryggen och vanställde kroppen på ett fruktansvärt sätt. Samtidigt var bröstkorgen abnormt hög och framskjuten, så att halsen skyndes och huvudet såg ut att vila direkt på bålen. Benen var löjligt korta och ansiktet oregelbundet. Detta var således Karlson. Det enda jag inte tagit miste på var händerna och ögonen.

Nu hade han packat färdigt och krängde på sig överrocken. Med hatten i ena handen och resväskan i den andra gick han med korta, värdiga steg över golvet och ut ur salen utan att se sig om och utan att säga adjö.

— Nu går han hem till sin rara fru, sa mannen till höger, som tydligen var långsint.

— Det är synd om en, tyckte en annan.

— Han gör det värre för sig än han behöver, sa mannen till höger.

— Han blir nog snart intagen någonstans. Han har suttit i fängelse också, sa den andre.

— Lika bra det, sa mannen till höger.

Vi talade länge om Karlson och jag kände hur min trötthet växte.

